

Φορολογικό Σύστημα και Κοινωνική Πρόνοια

Κώστας Μεγήρ (Yale)

Υλικό από το κεφάλαιο:

Φορολογικό Σύστημα και Κοινωνική Πρόνοια

Χρήστος Κωτσογιάννης (Exeter)

Κώστας Μεγήρ (Yale)

Μαρία Φλεβοτόμου (Τρ. της Ελλάδος)

Μιχάλης Χαλιάσος (Goethe, Frankfurt)

Το Παρόν Σύστημα

- Ιδιαίτερα περίπλοκο
- Διαφορετική αντιμετώπιση ανάλογα με την πηγή εισοδήματος.
- ΦΠΑ με πολλές εξαιρέσεις και διαφορετικά τέλη
- Έλλειψη συστήματος κοινωνικής πρόνοιας
- Μεγάλο πρόβλημα φοροδιαφυγής
 - Για τον φόρο εισοδήματος πριν από την κρίση 7% του ΑΕΠ συγκρινόμενο με 14% του ΑΕΠ στο μέσο όρο της ΕΕ(27)
 - Μεγάλη φοροδιαφυγή και στον ΦΠΑ

Φοροδιαφυγή: Γιατι αποτελεί πρόβλημα;

- Περιορίζει τα έσοδα του κράτους μειώνοντας την δυνατότητα παροχής δημοσίων αγαθών, όπως εκπαίδευση και υγεία και επενδύσεις υποδομής.
- Ρίχνει το βάρος σε ορισμένες μόνο κοινωνικές ομάδες
- Επιδοτεί την παραοικονομία και κατά συνέπεια μειώνει την ανάπτυξη

Βασικά στοιχεία μεταρρύθμισης

- Απλοποίηση και διαφάνεια
- Ενιαία φορολόγηση ανεξαρτήτως πηγής εισοδήματος (μισθοί, εισόδημα από αυτο-απάσχοληση, καφαιακά κέρδη κ.λπ.)
- Ενσωμάτωση κοινωνικής πρόνοιας στο φορολογικό σύστημα
- Ιδιαίτερη προσοχή στα εργασιακά κίνητρα

Κατευθύνσεις για μεταρρύθμιση

- Εξετάζουμε εναλλακτικά συστήματα φορολογίας με διαφορετικές επιπτώσεις στην κατανομή εισοδήματος και στα κίνητρα εργασίας
- Χρησιμοποιούμε στοιχεία από τις «Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών» για να αναλύσουμε τις επιπτώσεις

Σύστημα κοινωνικής πρόνοιας

- Απαραίτητο για να προστατεύσει τα άτομα σε μία ελεύθερη οικονομία που αντιμετωπίζει διακυμάνσεις.
- Μετάθεση ευθύνης για την κοινωνική πρόνοια από τις εταιρείες στο κράτος
- Στοιχείο Α:
 - Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα
- Στοιχείο Β:
 - Επιδότηση χαμηλών μισθών εργαζομένων για την απ'ευθείας υποστήριξη τους (αρνητικός φορολογικός συντελεστής)
- Επίπεδο υποστήριξης εξαρτώμενο από την οικογενειακή κατάσταση.

Φορολογικό Σύστημα

1. Μεγαλύτερο βάρος στον φόρο κατανάλωσης
2. Διεύρυνση της φορολογικής βάσης για καλύτερη κατανομή του φορολογικού βάρους και αποφυγή στρεβλώσεων
3. Ενσωματωμένο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας

Φόροι με έμφαση στην κατανάλωση

- Σε αυτό το σύστημα:
 1. Καταργείται ο φόρος εισοδήματος για όλους με εισοδήματα που δεν υπερβαίνουν τις **31,000** (οικογένεια με παιδιά).
 2. Ο φόρος για τους παραπάνω θα είναι **28%** στο υπερβάλλον εισόδημα.
 3. Αυξάνεται ο ΦΠΑ στο **27%** για όλα τα προϊόντα συμπεριλαμβανομένου και των ενοικίων, πραγματικών και τεκμαρτών
 4. Ισχυρή υποστήριξη στα χαμηλά εισοδήματα για καλύτερη κατανομή εισοδήματος και φορολογικού βάρους

Πλεονεκτήματα φόρου κατανάλωσης

1. Αυτόματα αυξάνει την φορολογική βάση στο σύνολο των εισοδημάτων μέσω της κατανάλωσης.
2. Ενισχύει την αποταμίευση
1. Ο συνδυασμός της ενισχυμένης κοινωνικής πρόνοιας και του ενιαίου συντελεστή για τα ψηλότερα εισοδήματα αντισταθμίζει την έλλειψη προοδευτικότητας του ΦΠΑ
2. Ο ΦΠΑ έχει και αυτός πρόβληματα συμμόρφωσης αλλά:
3. Αυτά μειώνονται με την αυξημένη χρήση πλαστικού χρήματος.
4. Ο ΦΠΑ σχεδόν αυτοεπιβάλλεται όταν η παραγωγή εξαρτάται από μακριές γραμμές τροφοδοσίας – όπως γίνεται στον επίσημο τομέα.
5. Δημιουργεί ένα σύστημα που μειώνει την φοροδιαφυγή με την αύξηση της οικονομίας (καθώς η ανάπτυξη προέρχεται ως επί το πλείστον από τον επίσημο τομέα της οικονομίας)

Προσομειώσεις

- Οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να βασίζονται σε στοιχεία
- Όταν η όποια κυβέρνηση προτείνει αλλαγές θα πρέπει να τις στηρίζει σε πραγματικά δεδομένα
- Στις προσομοιώσεις μας χρησιμοποιούμε αντιπροσωπευτικά στοιχεία από χιλιάδες νοικοκυριά και υπολογίζουμε τις επιπτώσεις στην κατανομή εισοδήματος
- Όλα τα συστήματα που εξετάζουμε συλλέγουν το ίδιο κρατικό εισόδημα

Ανισότητα και Φορολογία

- Ενδεικτικά:
 1. Το σύστημα που βασίζεται στον ΦΠΑ δεν αλλάζει την σημερινή ανισότητα και συνεπάγεται ισχυρά κίνητρα εργασίας
 2. Εξετάζουμε και άλλα δύο συστήματα. Και τα δύο ενοποιούν όλες τις πηγές εισοδήματος και δεν αλλάζουν την δομή του ΦΠΑ
 - a. Ένα σύστημα που βασίζεται σε απλοποίηση του σημερινού συστήματος: μειώνει την ανισότητα σε βάρος των εργασιακών κινήτρων
 - b. Έναν ενιαίο φορολογικό συντελεστή: μειώνει την ανισότητα ακόμη περισσότερο αλλά έχει πολύ αρνητικές επιπτώσεις στα εργασιακά κίνητρα.

Συμπεράσματα

- Ένα φορολογικό σύστημα πρέπει να:
 - Συλλέγει αποτελεσματικά τα αναγκαία εισοδήματα του κράτους
 - Να είναι όσο το δυνατόν λιγότερο ευάλωτο στην φορδιαφυγή και στην φοροαποφυγή
 - Να παρέχει κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση
 - Να ανακατανέμει το εισόδημα χωρίς να μειώνει υπερβολικά τα κίνητρα εργασίας
 - Να είναι εύκολα αντιληπτό και κατανοήσιμο - διαφάνεια
- Αυξημένο βάρος στους φόρους κατανάλωσης έχει πολλά πλεονεκτήματα και βοηθάει στις παραπάνω κατευθύνσεις